

Jelena Obradović MOJAŠ
Gabra Rajčevića 15
20000 Dubrovnik
jelena.obradovic@hrt.hr

UDK: 929
Stručni rad
Professional paper
Primljeno: 2. studenoga 2022.

O LJUBAVI I OTOKU IN MEMORIAM ADRIANI TOMAŠIĆ (1960.-2021.)

SAŽETAK

Tekst je napisan poslije smrti Adriane Tomašić 2.11.2021. Žaleći nad gubitkom, autorica iz emskog pogleda na zajedničko obiteljsko otočko izvorište piše o sjećanju na osebujnu emotivnu i profesionalnu puninu Adriane Tomašić.

KLJUČNE RIJEČI: *Adriana Tomašić, Pavuleto, Korčula, HRT Radio Dubrovnik*

Ovaj spomen posveta je Adriani Tomašić (19.11.1960.–2.11.2021.) koja nas je prerano napustila u 61. godini, još puna *allegra* i radosnih želja. U ovom suočavanju primorani smo, jer ovakvi nas ishodi uvijek zatječu nespremne, u igru života i njegova epiloga, posegnuti za sjećanjima okupljajući uspomene i prebirući životopise, ne bismo li od sačuvanih slika složili album od 'našeg vremena'.

Kažem – mi, jer pišem u ime privrženosti i pripadnosti. Adriana i ja širile smo grane istog obiteljskog stabla. Naše majke bile su sestre, Jolanda i Petrica, kćeri Jugine i Petrove. Korčula je otok naših zajedničkih predaka po ženskoj strani sve do babe Pavlovice, majke dide Petra. Zato, pišući o beskrajno tužnom gubitku Adriane i pokušavajući pritom o njoj sabrati sliku života, ne mogu a da ne govorim i o vlastitoj emocionalnoj geografiji i slici moga svijeta. Jer Adriana je njegov važan dio. Pet godina starija, u mom je životu otkad znam za sebe. Pamtim naše zagrebačke zime pod snijegom na Gupčevoj Zvijezdi, prve

letove avionom davnih sedamdesetih, mirise zagrebačke jeseni i ulica, pečenih kestena umotanih u otrgnute stranice novina, njeno objavljivanje na naslovnici časopisa *Tina* u vremenima 'daleke galaksije' miljama udaljene od današnje *online* umreženosti, plesnjake u dvorani na Kamenitim vratima Gornjeg Grada iz osamdesetih godina, Adrianine plesne cipele, haljine od tafta i one *Charlestone* s resicama, nastupe... jer, Adriana, iako rođena u Dubrovniku 1960., svoje prve korake i one životne i one plesne napravila je u Zagrebu, gradu svog djetinjstva i mladosti.

S izrazitim smislom za lijepo i estetsko i u najmanjim detaljima, još tijekom studija na Višoj grafičkoj školi zagrebačkog Sveučilišta, pripadala je prvoj generaciji plesača koja je obnovila društveni ples u Hrvatskoj. Preljepa, duge valovite guste kose, vesela, razdragana i poletna, kakvu je pamte u ansamblu društvenog plesa Joža Vlahović, dugo je bila predsjednica plesne sekcije. Brojne su generacije zagrebačkih studenata iz svih krajeva Hrvatske koje je u Plesnoj školi Joža Vlahović u dvorani na Kamenitim vratima učila plesnim koracima. Kasnijih godina, osobito nakon preseljenja u Dubrovnik bila je i koreografkinja i učiteljica plesa. U nekoliko navrata svojim je plesnim umijećem koreografirala i u predstavama u Kazalištu Marina Držića. Posebna dionica vezana uz pedagogiju i ples u njenom životu, bila je suradnja s Cavtatskim mažoretkama pri KUD-u Vlaho Bukovac u Cavtatu koje je vodila dugi niz godina, osvajajući svojim koreografijama brojne medalje na državnim, europskim i svjetskim natjecanjima i kupovima u mažoret i twirling plesovima.

Preseljenje u Dubrovnik značilo je povratak u rodni grad, brak i majčinstvo. Rastvorio se novi prostor svemira u kojem je središnje mjesto osvijetlila njena Lucija. Tih devedesetih godina počela je i radijska priča u *villi* Dubravka na Pilama. Svoj put na Radio Dubrovniku počela je 1991. kao spikerica, potom novinarka i urednica redakcije Informativnog programa, a zatim i glavna urednica Hrvatskoga radija – Radio Dubrovnika. Svoj prinos radiju i izazovnom vremenu ostvarila je tijekom Domovinskoga rata uređujući emisiju za branitelje Pozor-odmor, za koju je bila nagrađena priznanjem Ratnoga zapovjedništva Dubrovnika i južnog bojišta. Angažman u ratnom razdoblju bio je i dodatno osnažen njenom posvemašnjom empatijom za svakog onog tko je u potrebi, pa su njene emisije posvećene braniteljima uistinu bile osmišljene kao pružena ruka pomoći i pozdrava obiteljima s 'dalekih položaja' na brdima oko Dubrovnika. U programskom rasteru njenih interesa, a bila je i istinska ljubiteljica mediteranskog života, posebice otoka Korčule uz koju su

je vezivale obiteljske kronologije i profesionalni interesi, od 1999. uređivala je i vodila dubrovačko izdanje emisije o otocima i priobalju - *Tisuću bisera* Hrvatskoga radija. Za njom su ostali brojni baštinski dokumentarni radio zapisi.¹

Kontinuirano je sudjelovala i u programu redakcije Glasa Hrvatske koji je iseljenicima diljem svijeta posredovao 'svakodnevnicu iz domovine'. U prigodi 70. obljetnice osnutka Radio Dubrovnika, uredila je monografiju *Radio Dubrovnik – 70 godina: dokument jednog vremena, grada i radija*.² Pisala je znanstvene i stručne radove i pronosila misao o radiju i na dubrovačkom Sveučilištu na kojem je nakon završenog studija Komunikologije kao stručna suradnica nastavila suradnju i rad sa studentima u okviru Radionice radijskog informativnog programa.³ Njeni visoki profesionalni standardi i izrazita posvećenost radiju ali i izoštreni osjećaj za radijsko vrijeme i program, nisu se reducirali samo u svakodnevnom poslu. Jedno dugo razdoblje, od 2007. do 2018. godine, Adriana je bila i članica povjerenstva za radijski izraz Državne Smotre LiDraNo i članica središnjeg odbora Smotre LiDraNo, šireći i prenoseći svoja radijska umijeća. Voljela je radio i živjela taj medij u čitavoj njegovoj bezgraničnoj širini. Imala je glas koji su pamtili mnogi. Adriana i radio bili su medij. U svom je novinarskom i uredničkom prinosu utkala svoju osobnost, prepoznatljivost u eteru na radost slušatelja i uvijek isticanu empatiju prema radiju, mediju koji je obilježio njen život ali i godišta nas koji smo s njom radili, družili se, i stvarali 'vrijeme od uspomena'.

Jedna od konstanti u njenom životu i zavičajnom senzibilitetu satkanom od urbanosti i insularnosti, bila je Korčula i, ne znam bi li valjalo reći bila je Korčula ili - bio je otok, jer Korčula je i po njenoj majčinoj i po očevoj strani bio prostor ishodišta, korijena i obiteljskih izvora. Posadila je stabla masline, zasadila svoje vrtove oko obiteljske kuće u Žrnovskoj Banji, slušala kako dišu lavanda i pelin, osluhnyivala otok. Stvorila je maslinik 'svetih stabala srebrnih

¹ U iznimno dugačkom i, u suštini, nesagledivom popisu radijskih uradaka, izdvojiti ću tek neke od baštinskih naslova koji ostaju u fonoarhivu HRT Radio Dubrovnika s autorskim potpisom Adriane Tomašić: *Lumblija – priča o ljubavi i otoku, Blatske munde, Božićni običaji otoka Korčule, Božićni običaji u selu Dunave, Dir s Marinom Držićem, Sveti Vlaho i Dubrovčani, Majkovske maginje, Folklorni ansambl Lindo – dubrovačko blago, O povijesti Radio Dubrovnika...*

² *Radio Dubrovnik – 70 godina: dokument jednog vremena, jednog grada i jednog radija*, ur. Adriana Tomašić. Dubrovnik: Hrvatski radio Radio postaja Dubrovnik, 2012.

³ Adriana Tomašić, »Kulturne vrednote u masovnim medijima.« *MediAnali: časopis za medije, novinarstvo, masovno komuniciranje, odnose s javnostima i kulturu društva* 2/4 (2008): 165-174; A. Tomašić, »Proces prepoznavanja vijesti.« *MediAnali* 3/5 (2009): 262-263; A. Tomašić, »Vjerodostojnost medijskih objava na javnome radiju.« *MediAnali* 4/7 (2010): 127-138; A. Tomašić, »70 godina Hrvatskog radija - Radio postaje Dubrovnik.« *MediAnali* 7/14 (2013): 23-38; A. Tomašić, »Halo Radio.«, u: *Radio Dubrovnik – 70 godina: dokument jednog vremena, jednog grada i jednog radija*, ur. A. Tomašić: 20-39.

krošnji' i priželjkivala mir Mediterana brojeći godine do mirovine. Svoje prijatelje vodila je u Kočje tražiti vile. Voljela je i skupljala obiteljske starine, minijature 'sačuvanih starih svjetova' tražeći im u svom domu prikladna mjesta uspomena. I željela život s buđenjima uz more, kontemplativne šetnje u praskozorja s gustim mirisima aromatičnog bilja.

U srpnju 2021. silno je veselje unijela u obilježavanje stote obljetnice obiteljskog kazališta dide Pavuleta, očeva oca, koji je stotinu godina prije, u svojoj kući u Postrani sagradio kazalište u kojemu su se izvodile opere i dramske predstave, održavale kinoprojekcije i plesne zabave.⁴ Fasciniralo ju je kako je njen did Pavao Pavlović-Pavuleto, vođen vizijom Postrane kao kazališnog središta, umjesto komforne kuće za stanovanje, izgradio malo privatno kazalište s dvoranom, galerijom i pozornicom.⁵ Moguće, kao izazov Prvome Selu koje je imalo neku dvoranu u kojoj se plesalo, pjevalo i veselilo. Je li slutio ili znao da će njegova unuka pronositi ljubav prema plesu i filmu i u vremenima kada njega više ne bude – ne možemo znati, jer čudne su intuitivnosti mediteranskih ljudi i epizode njihovih sudbina. Adriana je tog srpnja 2021. s rođacima organizirala koncert *Povijest vrijedna sjećanja* za mještane i prijatelje. Nastupili su njen brat Pavle saksofonist s kolegama Ansambla saksofona iz Zagreba i mala nepuća, flautistica Marija.⁶ Razmišljala je sa svojom obitelji kako bi organiziranje koncerata u obnovljenom kazalištu moglo postati lijepa otočka ljetna tradicija. No, iz stoljeća tog teatra, nažalost, nismo zajedno zakoračile u sto i prvu obljetnicu. A sudbina ili neki nebeski rukopis htio je da Adrianin posljednji prilog objavljen u eteru Hrvatskoga radija bude upravo prilog s Korčule. Otoka ishodišta i njenih radosti. Otok povratka – rekla bih.

⁴ Pripovijedanja o ovom kazalištu poznata su mi iz obiteljske usmene predaje. Međutim, o povijesti Pavuletova kazališta na otoku Korčuli i prvim kino-projekcijama pisali su: A. Tomašić, »Kulturne vrednote u masovnim medijima.«: 171; Ivan Ramljak, »Povijest kinoprikazivalaštva na otoku Korčuli.« (2016.), dostupno na: <https://sivazona.hr/pages/kina>; Ante I. Curać, »Kultura narodu.« *Kanavelić: časopis za književnost, umjetnost i znanost* 6 (2020): 163-166; Ante I. Curać, »Pavuletovo kazalište i kino.« (11.5.2022.), dostupno na: <https://issuu.com/dulist.hr/docs/545>; Ante I. Curać, »Kazalište u Pavuletovoj kući.« (28.8.2022.), dostupno na: <https://dulist.hr/kultura-narodu-kazaliste-u-pavuletovoj-kuci/783509/> (pristup svim poveznicama: listopad, 2022.).

⁵ Adrianinog djeda Pavla Pavlovića Pavuleta, kao jednog od kazivača i zaljubljenika u tradicijski život na otoku, još davno je, pišući o otoku Korčuli, 'memorirao' Marinko Gjiivoje. Vidi: Marinko Gjiivoje, *Otok Korčula*. Zagreb: Vlastita naklada, 1969: 256. Dostupno na: https://virtualnakorcula.com/virko/wp-content/uploads/2019/11/otok_korcula_gjiivoje.pdf (pristup: listopad, 2022.).

⁶ Taj događaj ostao je zabilježen i u medijskom kraljiku. Vidi: Stana Živkušić, »Nakon 100 godina obnovljeno zemljoradnikovo kazalište na Korčuli.« (12.7.2012.), dostupno na: <https://magazin.hrt.hr/price-iz-hrvatske/nakon-100-godina-obnovljeno-kazaliste-u-korculi-2333478>; Dora Lozica, »Proslava stogodišnjice. Veličanstvena večer u Pauletovom kazalištu.« (10.7.2021.), dostupno na: <https://dubrovački.slobodnadalmacija.hr/dubrovnik/zupanija/korcula/proslava-stogodisnjice-velicanstvena-vecer-u-pauletovom-kazalistu-1111659>; »Koncert Povijest vrijedna sjećanja.« (8.7.2021.), dostupno na: <https://www.schoolandcollegelisting.com/HR/Unknown/541037905976763/Glazbena-%C5%A0kola-Jastrebarsko> (pristup svim poveznicama: listopad, 2022.).

Ova posveta Adriani Tomašić, njenoj ostrašćenoj mediteranskoj figuri Žene Otočke, tek mali je dug ili možda ispunjeno obećanje dogovoreno jednom u našim pogledima između modrih arhipelaga i noćnih tišina zvijezda. Ostavila je za sobom ispunjene misije: rodila dijete, uzgojila stablo i napisala knjigu. Ova posveta, zahvala je njenoj osobnosti, snažnoj i propulzivnoj emotivnosti s kojom je hodala i dodirivala svijet.

LITERATURA

Curać, Ante. „Kultura narodu.“ *Kanavelić: časopis za književnost, umjetnost i znanost* 6 (2020): 163-166.

Gjiivoje, Marinko. *Otok Korčula*. Zagreb: Vlastita naklada, 1969.

Radio Dubrovnik – 70 godina: dokument jednog vremena, jednog grada i jednog radija, ur. Adriana Tomašić. Dubrovnik: Hrvatski radio Radio postaja Dubrovnik, 2012.

Tomašić, Adriana. „Kulturne vrednote u masovnim medijima.“ *MediAnali: časopis za medije, novinarstvo, masovno komuniciranje, odnose s javnostima i kulturu društva* 2/4 (2008): 165-174.

Tomašić, Adriana. „Proces prepoznavanja vijesti.“ *MediAnali* 3/5 (2009): 262-263.

Tomašić, Adriana. „Vjerodostojnost medijskih objava na javnome radiju.“ *MediAnali* 4/7 (2010): 127-138.

Tomašić, Adriana. „70 godina Hrvatskog radija - Radio postaje Dubrovnik.“ *MediAnali* 7/14 (2013): 23-38.

Tomašić, Adriana. „Halo Radio.“, u: *Radio Dubrovnik – 70 godina: dokument jednog vremena, jednog grada i jednog radija*, ur. A. Tomašić: 20-39.

MREŽNI IZVORI

Curać, Ante. „Kazalište u Pavuletovoj kući.“ (28.8.2022.), dostupno na: <https://dulist.hr/kultura-narodu-kazaliste-u-pavuletovoj-kuci/783509/>

Curać, Ante. „Pavuletovo kazalište i kino.“ (11.5.2022.), dostupno na: <https://issuu.com/dulist.hr/docs/545>

»Koncert Povijest vrijedna sjećanja.“ (8.7.2021.), dostupno na: <https://www.schoolandcollegelisting.com/HR/Unknown/541037905976763/Glazbena-%C5%A0kola-Jastrebarsko>

Lozica, Dora. „Proslava stogodišnjice. Veličanstvena večer u Pauletovom kazalištu.“ (10.7.2021.), dostupno na: <https://dubrovački.slobodnadalmacija.hr/dubrovnik/zupanija/korcula/proslava-stogodisnjice-velicanstvena-vecer-u-pauletovom-kazalistu-1111659>

Ramljak, Ivan. „Povijest kinoprikazivalaštva na otoku Korčuli.“ (2016.), dostupno na: <https://sivazona.hr/pages/kina>

Živkušić, Stana. „Nakon 100 godina obnovljeno zemljoradnikovo kazalište na Korčuli.“ (12.7.2012.), dostupno na: <https://magazin.hrt.hr/price-iz-hrvatske/nakon-100-godina-obnovljeno-kazaliste-u-korculi-2333478>

ON LOVE AND ISLAND
IN MEMORIAM ADRIANA TOMAŠIĆ (1960-2021)

ABSTRACT

The text was written after the death of Adriana Tomašić on November 2, 2021. Mourning the loss, the author writes about the memory of the distinctive emotional and professional fullness of Adriana Tomašić from an emic perspective on the shared family island origin.

KEY WORDS: *Adriana Tomašić, Pavuleto, Korčula, HRT Radio Dubrovnik*